

A boldogulási feltételek az MI (AI) világában

Az ügyvédi praxisok támogatásának esélyei

Amiről most képet szeretnék adni az a saját tapasztalatom alapján kialakított vízió, ahol a jövő ügyvédi kamarája alkotja meg a modern és a leszakadó praxisok közötti szakadék két partját átívelő hidat, amit szerkezetében a modern államnak kellene végre felépítenie. A vízió azt vázolja, hogy az ügyvédi közfeladatok ellátását – azaz a lakosság, a gazdaság és a más intézményi megbízók számára végzett ügyvédi tevékenységet – milyen szoftveres és szervezeti támogatás mellett tudná a magyar ügyvédség a társadalom és a maga megelégedésére korszerű módon végezni. Hasonlóan ahhoz – esetleg még jobban –, ahogy az már számos más országban valóság.

Dr. Réti László ügyvéd, a Magyar Jogász Egylet főtitkára

A nagyobb 40-50 fős, de különösen a külföldi hálózatokhoz tartozó ügyvédi működésekben a szakmai munkát és adminisztrációt támogató algoritmusokkal, ma már nagyobb részt mesterséges intelligenciával támogatottan végzik. Ezek naprakészségéről kiváló szakemberek, minőségellenőrök gondoskodnak.

közfeladatunk az előbb említett célcsoportok, azaz az ügyfelek ellátása – és ezt biztosítja az ügyvédi piacok, bevételek intézményes megóvása, védelme.

Összefoglalva: ma a fogyatékos szabályozás egy forráshiányos ügyfélkörben (gazdaság, lakosság és intézmények) egy sok pénzbe kerülő és nem hatékony jogi

Nemzetközi összehasonlításban a magyar lemaradás sokkoló és érthetetlen. Átfogó jogi közfeladat újra-definiálásokra és átstrukturálásra van szükség.

Az ügyvéd a kis praxisban csak magára van utalva. Jogszabály, szakirodalom, eset-jog beszerzése, kb. 500 szakmai és általános adminisztratív szabály ismerete és betartása, mit kell kezdeni lefagyott laptop-pal, adatbiztonság, titokbiztonság, vírus, hekkerek és hogyan kell mind ehhez a pénzt megkeresni etikus módon. Két világ, ami között ma még szabályozási deficit miatt áthághatatlan a szakadék.

Szabályozási deficit, ügyvédi kamarák feladatvesztéses állapotban

Az állam jó ideje nem modernizálta jogi közfeladat¹ katalógusát² és annak ágazati törvénnyel való leosztását³ az ügyvédi kamarák szintjére. A kamarák Magyarországon maguktól sem vették fel alapszabályukba és szabályzataikba közfeladatként a modernizációt. Különösen azt nem, hogy milyen eszközökkel támogatásuk a tagjaikat és általában az ügyvédi praxisokat versenyképességük és gazdasági létalapjaik fenntartása érdekében. Ami persze nem öncél! Hiszen delegált

szolgáltatási ágazatot tart fennt.

Megfelelő részletezettségű empirikus szociológiai felmérések híján is érzékelhető: nemcsak az ügyvédség, hanem az igazságszolgáltatási ágazathoz tartozó más hivatásrendek (közjegyzőség, végrehajtók, felszámolók és igazságügyi szakértők) mindegyike vagy hatékonysági és modernizációs deficitben, vagy feladatvesztéses sodródásban van. Ha a nemzetközi jogyakorlatokat tekintjük, akkor ez a magyar lemaradás sokkoló és érthetetlen. Ezért átfogó jogi közfeladat újra-definiálásokra és átstrukturálásra van szükség.

Mindehhez az államnak meg kell találnia és törvénnyel kell biztosítania a forrásokat (Magyarországon az ügyvédeknek eddig: csupán tagdíj és igazgatási szolgáltatási díjak) azzal, hogy azokat nem lehet túlsúlyosan szervezeti önfenntartásra fordítani, anakronisztikus tradíciókövetési beidegződéseknek alárendelve. Hanem a tagságot és rajtuk keresztül a társadalmat kell szolgálnia.



A vezérével

A jogi közfeladat-ellátó köztestületek esetében ez a társadalmi hatékonyság növelése! Azaz: a szolgáltatási tartalom bővítésével, színvonalának emelésével egyidejűleg az ügyfélköltségek, a szervezeti és szolgáltatási adminisztrációs terhek és az időráfordítások csökkentése, valamint a kockázatcsökkentés kell legyen!

Ezért arra kell törekedni, hogy az ügyvéd-szolgáltatók megértsék, végrehajtsák megújuló tartalmú és informatikailag modernizálandó közfeladataikat. Ehhez, mint szolgáltatók, intézményes, nem szigetszerű, hanem egységes kamarai és minőségbiztosított támogatáshoz kell jussanak, hogy hatékonyságukban jelentősen maguk is javuljanak. A kamaráknak pedig ne legyenek kiüresedett feladataik. Ennek fő technikai eszközrendszere az interoperabilitáson alapuló digitális modernizáció. A mesterséges intelligencia bevonásával.

A legnépesebb Közép-európai területi ügyvédi kamara elnöke voltam 12 évig. A tapasztalatom az, hogy a kamarák igazából maguk sem tudják, hogy mi lenne a feladatuk? Sajnos az ágazati törvény olyan tagi- és irodai nyilvántartásokat felejtett náluk, amikhez hasonlókat az állam réges-régen olcsóbban, sőt olykor ingyen vezet a gazdaság más szolgáltatói számára. Panaszokat, fegyelmi, ellenőrzési ügyeket kezelnek társadalmi munkás ügyvédekkel, ezer problémával. Ami pozitív: döcögve, de beindultak a tudásfrissítő képzések. Mi, ügyvédek persze nagyon szeretjük a kamaráinkat és nagyon lojálisak vagyunk hozzájuk, de igazából nem nagyon tudjuk, hogy mit tesz értünk, amit mi ne tudnánk magunk is magunknak biztosítani.

A szubszidiaritás elvéből következően pedig egyértelmű, hogy a köztisztület feladata a jogállami igazságszolgáltatásban való szolgáltatói közreműködés intézményes és leghatékonyabb biztosítása volna. Ezt viszont ágazati törvényünk már nem jól képezi le.

Az sem köztudott a karban, hogy ma az ügyvédi kamarákra *átruházott közfeladatellátás csak általánosságban említi, de nem nevesíti az egyes érdekképviselési feladatokat* (Üttv.144.§). Ezért aztán az ügyvédi és a kamarai közfelfogás sokszor a szakszervezeti típusú, sőt nem ritkán az ügyféllel szembeni ügyvédvédelmi „érdekképviselési” szerep elsődlegességének *tévhívében él.*

Ráadásul mi vagyunk az egyetlen a jogászai hivatásrend mindegyik közül, amely nem kap a saját fenntartó szervezetétől olyan „kliensoldali” ügykezelési felületet, kockázatkezelési és tudástámogatást, ami mindenkit egyformán, alapszolgáltatás-ként elérne!

Viszont nyomasztóan nehezednek a tagságra az individuálisan kezelendő állami és ügyféloldali átalakulások

- közigazgatási (nemzetközi) interoperabilitás,
- az „okos” ügykezelések, főleg a pénzmossás és terrorizmus, valamint tiltott fegyver kereskedelem elleni globális és EU szabályozások,
- általában a minőségbiztosítási elvárások, szabványok, *compliance*-megfelelési szabályozások lekövetésnek szükségessége,



d) a diverzitás „new law”/ *dobozos jogi szolgáltatások elérhetőségének lekövetése.*

A digitalizáció, különösen a mesterséges intelligencia, globális és határon átnyúló működési lefedettség mellett napról napra változnak. Az ügyfelmunkában és a közsférában globálisan megfigyelhető változások, a piaci verseny nem mindig pozitív hatásokkal járó élesedése miatt a jogalkotók és maga a piac is erősíti a fogyasztóvédelmet/minőségbiztosítást, elősegítik a piaci konszolidációt. Ez már most szükségsszerűvé teszi, hogy a kamarai szervezetnek és -feladatoknak az igazságügyi ágazati szabályozás e 21. századi követelményekhez való igazítása felerősödjön (végre elkezdődjék).

Az is tény, hogy az ügyfél ma már jogi problémájával először sokszor az MI/AI segítségét kéri, ami kollektív képzési és informatikai válaszokat igényel.

Változás kell tehát. De az elavulttá vált és elsorvadó kamarai közfeladat-ellátás modernizáláshoz az államnak *új finanszírozási kereteket is kell azonosítania* és támogatnia, hogy azok segítségével az ügyvédi tevékenység és a kamarai közfelada-

tellátás digitális hatékonyságát, valamint az ügyfélfedezetek (felelősségbiztosítás és ügyfélkártalanítási alapok) körét pedig jelentős mértékben az ügyvédség maga is növelni tudja.

Mindemellett fenntartandók az ügyvédi hivatás globális alapelvei: *a jog uralma, az ügyfélérdek elsődlegessége, az ügyvédi függetlensége, az ügyvédi titok védelme, az összeférhetetlenségi és etikai szabályok továbbélése.* Az ügyvédi érdekvédelemben a kollektív és az egyéni érdekek védelmét a jogállami keretek között egyensúlyban lehet tartani.

Főbb ügyvédkari számok (2026. április 30.)

Kamarai felhalmozott készpénzvagyon (2025):

- MÜK 1,37 milliárd BÜK 1,33 milliárd - 2026-ra mindkettő mínuszos költségvetést tervez).⁴

Létszámok: összes nyilvántartott a szjünetelőkkel együtt: 20.657 fő.

- „Aktívok”: ügyvéd: 11.903; kamarai jogtanácsos: 3.509; EU jogász 38; alkalmazott ügyvéd: 454; ügyvédjelölt: 1.947; jogi előadó: 469; asszisztensek: 153, *összesen 18.473 fő.*

- *Ügyvédi irodák száma 5.190; egyszemélyes 3.796; többszemélyes: 558; tag nélkül: 836 (!).*
- *Ügyvédi társulások - nincs naprakész adat.*
- *Az egyszemélyes praxisok (egyszemélyes iroda, egyéni -s-ja-s ügyvéd, illetve nagyobb szervezetnél is tevékenykedő, de adminisztratív teherkötelem szempontjából individuális) karon belüli aránya 90%-körül lehet.*

A kilenc évvel ezelőtti ügyvédi reformnak az akár profit-, akár tevékenységegysítő praxis-konzolidációra irányuló jogalkotói szándékát nem követték le számviteli-pénzügyi jogi támogató rezsimiek. Ezért a *de iure* vagy *de facto* létező rezsimösszegek barkácsolt, tehát szürkébe hajló megoldásokkal kénytelenek együttműködéseiket vinni.

Ennek egyenes következménye, hogy a széttagoltságban szinte lehetetlen a modernizációhoz elengedhetetlen hardver- és szoftver-, és általában a minőségbiztosított munkakörnyezet környezetésszerű áron való beszerzése és fenntarthatósága. Itt kellene a központi kamara közfeladatellátását kialakítani és minden olcsóbb lehetne.

Az azonosított ügyvédi adminisztratív terhek száma

Egy 2023 decemberi jogrendszeri/de-regulációs, a Magyar Jogász Egylet általi felmérés adatai: *az általános adó-számviteli és pénzügyi, az üzletvitelhez kapcsolódó beszerzési, marketing, HR, illetve az egyes terhekhez kapcsolódó esetleges további ügyfélkommunikáció, teher nélkül minimum 299!*

- *Ügyvédi működéssel összefüggő (általános/kamarai) adminisztratív kötelezettségek: 117.*
- *Azonosítás és ügyfélátvilágítás, vagyon- és pénzeszköz eredet vizsgálat: 60.*
- *Eljárásokhoz köthető egyes (egyéb) terhek (EING nélkül): 72.*
- *Az ügyvédi adminisztratív terhekhez kapcsolódó nyilvántartási, iratmegőrzési kötelezettségek: 20.*
- *Ügyvédi azonosítással, nyilvántartással összefüggően kezelt adatok: 30.*

(A részletes excel adatok 5 gigafájlban elérhetők a Magyar Jogász Egylet honlapján az „egyéb dokumentumok” alatt.)

Ügyvédi piac

(becslés korábbi statisztikák alapján)

Európában is egyedülálló módon az u.n. ügyvédkényszeres ügyek és okirattípusok száma igen magas: 188 (2023).

A főbb ügyletszámok (a büntetőügyek nélkül). Ingatlan: kb 1,2 millió, cég.: kb 430 ezer, per: 80 ezer, egyéb (nem ügyvédkényszeres) ügyek: per: 210 ezer, fmh: 275 ezer, hagyaték: 24 ezer, közbeszerzés 12 ezer, versenyjog 106, NAV 1,137 millió, kötelmi: 432 e, közjg (?) stb.

Statisztikákból évi 3,3-5,4 millió közötti ügyvállalásra lehet következtetni. Ezekből becslések végezhetők az ügyvédi piac árbevételének nagyságrendjeire.

Bejelentett ügyvédi letétek 2026. április 17.: 19.242 db

Hazánkban az ügyvédi letétkezelésnek évszázados hagyománya, gyakorlata és ügyfél elfogadottsága van. A MÜK letétebejelentési rendszerének adatai szerint az állandó jelleggel fennálló forintletét összvolumene: 350 milliárd, a deviza összvolumen pedig ennek többszöröse. A letéti kamatok – vagy azok egy része- forrásbevonására több bejáratott nemzetközi gyakorlat létezik.⁵

Minőségbiztosítás-hiány és kockáztnövekedés az ügyvédek, mint szolgáltatók szintjén

Az Únió AML6-os csomagja létrehozta az AMLA EU-s főhatóságot. A norma-csomag az ügyvédeket egyértelműen közfeladatellátó, meghatározott kötelezettségek-

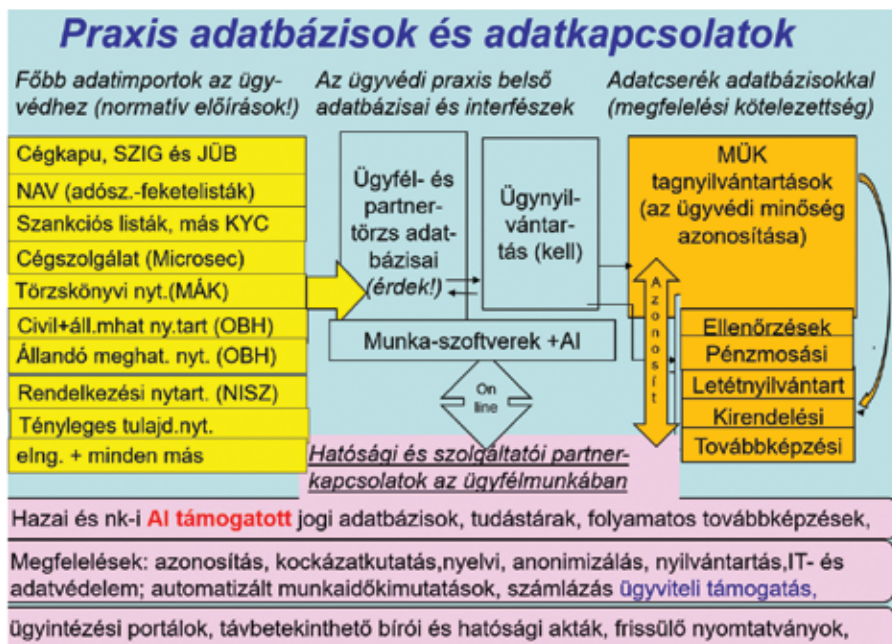
kel terhelt „kapuőrként” (*gatekeeper*) azonosítja. Az EU ellenőrzési rendszerei -*gy várhatóan az AMLA-é is, módszertani, technológiai és statisztikai szinten az elmúlt években „lejtottak” a szolgáltatókig.* Az ügyvédség aligha fog kapni hosszas türelmi időszakokat, vagy ha kap, akkor közben piacokat fog veszíteni. Más tőkeerős, hatékonyabb szolgáltatók (ügyfélkapcsolat-tulajdonos tanácsadók és technológiatulajdonos piaci szereplők) dobozos vagy más, karbantartott termékekkel jelennek meg – és a független jogi tanácsadás és az ügyvédi titok hanyatlása/hiánya kiszolgáltatottabbá teszi a gazdaságot.

Központilag szervezett praxistámogatás

A kamara általi és ingyen, vagy beszerzési költségen biztosított ügyviteli, tudásbiztosítási, kockázatkezelési szolgáltatások egy központi kamarai informatikai rendszert és felületet feltételeznek, az alábbi főbb tulajdonságokkal:

- ügyvéd(kliens)oldalon lenne eszközzel telepítve, a szolgáltató (vagy a kamara) által időszakosan távfrissítve;
- a kamara praxis- vagy ügyfeladat nem (vagy csak az ügyvéd döntésétől függően) lát;
- a tárhelyet az ügyvéd választja meg;
- titkosított „kliensoldali” mentés;
- automatikus adatimportok -exportok és kérésre frissítés a primér állami nyilvántartásokból.

A főbb adatimportokat az alábbi képzemléti:



Ehárások

- a rendszer *egyik adatbázisában*: rögzíti az ügyfélként megjelenő vagy egyébként nyilvántartásban rögzítendőként (ellenjegyzett jognyilatkozatot tevő/Pmt. szerint azonosítandó) és; természetes és jogi személyek adatait minimálisan az Üttv. és Pmt. szerinti adattartalommal, de opcionálisan bővíthető adatkörrel („ügyfél-és partner törzsadatbázis”);
 - *másik adatbázisában* az ügyvéd ügyeit és nyilvántartásait minimálisan az Üttv. szerinti adattartalommal, de opcionálisan bővíthető adatkörrel („ügynyilvántartás”);
 - a két adatbázis közötti, az *Üttv. szerinti kapcsolatot*;
 - legalább a fentiek szerint rögzítendő dokumentumok *visszakéreshetőségét* (pl. akár saját, akár idegen ügyszám alapján)
 - számviteli- számlázási, időkimutatási funkciókat, modulokat (külső piaci fejlesztések bekapcsolhatóságával).
- Minimálisan legyen interoperábilis:
- a JÜB-ölést megalapozó állami nyilvántartásokkal (személyi azonosítás),
 - a cégjegyzékkel,
 - a civil szervezetek nyilvántartásával,
 - (iv) a törzskönyvi nyilvántartással,
- Ideális esetben megbízás előtti azonosítás és Pmt. kockázatkezelés (JÜB-ölés, NAV, és nemzetközi szankciós, feketelistás lekérdezések, pénz-és vagyontörzsek eredetkutatások, kapcsolati hálózatkutatások) interoperabilitása a programba épített legyen, automatikusan kerüljenek át az adatok a törzsadatok közé, szükség szerint az addig nyilvántartott adatok archiválásával,
- Biztosítsa a kamara által akkreditált fejlesztői programok integrálhatóságát.
- Biztosítsa az AI kapcsolódások folyamatos bekapcsolását (lehetőleg kamarai előfizetéssel). Biztosítsa a képzést „promtok” és „agentek” alkalmazásához, hogy ne az ügyfeleinktől vagy az elvesztésük árán kelljen tanulnunk.

Zárszó

Az ágazati modernizációnak már most is hivatkozási és tételes jogi alapot biztosít az EJEB gyakorlata, ahol a tisztességes eljárás tartalma folyamatosan bővül (pl. ésszerű idő, hatékony hozzáférés stb.) és a „good administration” aminek hivatkozási pontja az EU-jogban, az Alapjogi Charta 41. cikkében már megjelenített „hatékony, gyors ügyinté-

zéshez való jog”. De akár sor kerül hazai alkotmányi szinten a „modern eljáráshoz való jog” kimondására,⁶ akár nem, a már létező digitális alapú interoperabilitás, a gazdasági és lakossági hatékonyság parancsa elkerülhetetlenné teszi a sürgős változtatásokat.

hez elengedhetetlen, fenntartható anyagi források biztosítását.

Addig pedig akár gyors, új novellákat az ügyvédi törvénybeli Mert az ügyfelek könnyen független jogi tanácsadó, ügyvédek tömegei pedig kenyér nélkül maradnak. ■

Szorgalmazzuk a jogalkotónál az új igazságügyi ágazati szakpolitika, annak nyomán az új közfeladati katalógus kialakítását és az anyagi források biztosítását.

Azt már most is fel lehet ismerni, hogy az ügyvédi kamarák jelenlegi rendszere a hatékony működést kevésbé segíti elő, mondhatjuk, hogy annak gátja! A 20 területi és egy országos kamara létezik, de egyetlen kamarában (BÜK) van a tagság kb. 60%-a, 500 fő feletti kamara csak 1 van (Pest). A legkisebb kamara (Nógrád) aktív ügyvédi taglétszáma 58 fő.

Egyes feladatokat a MÜK és a területi kamarák egyaránt ellátnak, ami párhuzamosságot ezáltal pedig az optimálistól elmaradó hatékonyságot eredményez, másfelől a feladatellátás jogszabályban meghatározott szintje egyes esetekben a méretgazdaságossági előnyök kiaknázását megnehezíti. A finanszírozás rendszere sokszor az egyszerű szervezeti megoldások kialakítása ellen hat. A kisebb területi kamarák szűkösebb erőforrásai a feladatellátás azonos színvonalának biztosítását megnehezítik (kizárják).

Ugyanakkor hangsúlyozni kell a területi kamarák historikus és praktikus fontosságát is! A bevált és leghatékonyabban a helyszínen ellátható feladatokat (felvételi, elsőfokú közigazgatási, panasz, fegyelmi ügyek a fegyelmi eljárás elrendeléséig, kitüntetések, bizonyos oktatás, stb.) továbbra is helyben célszerű tartani és ehhez a forrásokat továbbra is helyben célszerű kontrollálni. Viszont az egyre több központosítandó feladatot már most is a MÜK viszi (vihetné), a jelenlegihez hasonló területi képviselői kontroll mellett. Tekintélyi és hatékonysági okból is fontos és indokolt a területi elnökök tiszttségének fenntartása. Viszont a megnövekedett feladatokhoz a forrásokat át kell strukturálni.

Bizakodjunk és szorgalmazzuk a jogalkotónál az új igazságügyi ágazati szakpolitika, annak nyomán az új közfeladati katalógus kialakítását és a feladatvégezés-

A fenti írás a Károli Gáspár Református Egyetem konferenciáján Budapesten, 2026. április 30-án elhangzott előadás szerkesztett változata, amely a tervek szerint megjelenik az egyetem gyűjteményes kötetében. Az Ügyvédek Lapja köszönetet mond dr. Czine Agnesnek, a konferenciát szervező alkotmánybírónak, az egyetem Állam- és Jogtudományi Kara tanszékevezető egyetemi tanárának, hogy hozzájárult az előadás lapunkban történő közléséhez.

Jegyzetek

- 1 Áht. 2011. évi CXCV. törvény 3/A. § (3) bekezdés: „A közfeladatot meghatározó jogszabályban meg kell határozni a közfeladat ellátásának módját és egyidejűleg rendelkezni kell az annak ellátásához szükséges pénzügyi fedezet biztosításáról. Új közfeladat kizárólag az annak ellátásához megfelelő pénzügyi fedezet rendelkezésre állása esetén írható elő vagy vállalható.”
- 2 45/2018. (III. 19.) Korm. rendelet az állami és önkormányzati közfeladat-kataszterről.
- 3 <https://kfk.opest.gov.hu/kozfeladat/36682/59190/59232>. Ez a katalógus nem teljes, teljességgel mellőzi például az egyik központi témakört, a pénzmosás, terrorizmus és tiltott fegyverkereskedelem elleni felügyeleti és szolgáltatói közfeladatok teljes körét.
- 4 A 2026 évi közgyűlési beszámoló adatai.
- 5 Itt csak a francia Carpa modellre hivatkozik.
- 6 A modern eljáráshoz való jog alkotmányjogi megjelenítését Osztoivits András „Right to a modern trial: A new principle on the horizon of the digital age” című tanulmányában fejti ki (Hungarian Journal of Legal Studies, 2023/2024, pp. 377–390). A tisztességes eljáráshoz való alapjog eddigi tartalmainak megtartása mellett azt bővíteni javasolta a modern, vagy hatékony eljáráshoz való joggal. Hivatkozni kell Richard Susskind: *Online Courts and the Future of Justice* c. művére is, ahogy azt Osztoivits is teszi.